

TILSYNSRAPPORT

Kommunens arbeid for å sikre at aktivitetsplikten blir oppfylt

Grong kommune – Grong barne- og ungdomsskole

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	3
1 Innledning	3
1.1 Kort om kommunen	4
2 Rettslige krav	4
2.1 Retten til et trygt og godt skolemiljø	4
2.2 Kravet til internkontroll	6
3 Overordnet beskrivelse av Grong kommune sin internkontroll.....	6
4 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner	8
4.1 Plikten til å melde fra	8
4.1.1 Praksis.....	8
4.1.2 Våre vurderinger og konklusjoner	10
4.2 Plikten til å undersøke	12
4.2.1 Praksis.....	13
4.2.2 Våre vurderinger og konklusjoner	15
4.3 Plikten til å sette inn tiltak	16
4.3.1 Praksis.....	16
4.3.2 våre vurderinger og konklusjoner	18
5 Våre reaksjoner	19
5.1 Pålegg om å rette forholdene	19
5.2 Erklæring og redegjørelse om hvordan pålegg er rettet.....	20
6 Dere har rett til å klage	20

Sammendrag

I denne rapporten presenterer vi våre vurderinger og konklusjoner i tilsynet med Grong kommune. Tema for tilsynet er kommunens arbeid for å sikre at aktivitetsplikten blir oppfylt. Vi har avdekket brudd på regelverket og vedtar at kommunen må rette forholdene. Dette er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b.

Tilsynet har bestått av tre kontrollspørsmål, og herunder 16 korreksjonspunkter. Vi har funnet at Grong kommunen oppfyller 9 av 16 korreksjonspunkter. Bruddene på regelverket knyttes til alle tre kontrollspørsmålene, plikten til å melde, undersøke og sette inn tiltak.

1 Innledning

Vi fører tilsyn med Grong kommune som skoleeier, jf. opplæringsloven § 29-2 første ledd og kommuneloven kapittel 30.

I tilsyn kontrollerer vi om kommunen følger regelverket i opplæringsloven med forskrifter. Vi fører også tilsyn med kommunes plikt til å ha internkontroll etter kommuneloven § 25-1.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. I tilsynet behandler vi personopplysninger. Les mer om vår behandling av personopplysninger på www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/.

Vi åpnet tilsynet 12.02.2025. Vi har fått tilstrekkelig informasjon til å gjennomføre tilsynet.

Vi sendte ut foreløpig rapport til dere 26.08.2025. Vi mottok tilbakemelding på den foreløpige tilsynsrapporten fra dere 19.09.2025, den inneholdt meldeskjema og en skriftlig uttalelse om foreløpig tilsynsrapport.

Tilsynsrapporten er et offentlig dokument.

I tilsynsrapporten presenterer vi skolens og skoleeiers praksis, våre vurderinger og konklusjoner knyttet til elevens rett til et trygt og godt skolemiljø. Rapporten bygger på dokumentasjon mottatt fra Grong kommune, samt tilbakemeldinger etter foreløpig rapport.

Kapittel 2 redegjør for det rettslige grunnlaget for tilsynet, med særlig vekt på opplæringsloven §§ 12-4 og 12-5. Deretter følger en beskrivelse av Grong kommunes internkontrollsystem og hvordan dette er organisert og praktisert.

Videre i rapporten vurderes de tre sentrale delpliktene, plikten til å melde fra, plikten til å undersøke, og plikten til å sette inn tiltak. For hver delplikt beskrives først kommunens og skolens styringstiltak og styrende dokumenter, inkludert relevant informasjon fra kommunens tilbakemelding etter foreløpig rapport. Vi går så inn på skolens praksis, herunder observasjoner og intervjuer som vi har gjennomført. Dette vurderes opp mot lovens krav, og det gis en samlet vurdering av om kommunen sikrer at pliktene blir oppfylt under våre vurderinger i hver delplikt.

I kapittel 5 presenteres Statsforvalterens reaksjoner på funnene i tilsynet. Her gis informasjon om hvilke forhold som må rettes, hvordan erklæring og redegjørelse, samt frist for når gjennomførte tiltak skal sendes inn.

Avslutningsvis inneholder kapittel 6 informasjon om klageadgang. Her får kommunen veiledning om hvordan eventuelle klager på vedtak eller pålegg kan fremsettes, herunder frister og hvem klagen skal rettes til.

1.1 Kort om kommunen

Grong kommune ligger i Namdalen i Trøndelag. Det er 2 316 innbyggere pr. 31.03.2025. Kommunen har to offentlige skoler, Grong barne- og ungdomsskole og Harran oppvekstsenter. Siste gjennomførte tilsyn med Grong kommune var i 2019. Tilsynet ble gjennomført i hele Namdalen, og tema var gratisprinsippet.

Vi gjennomfører tilsynet ved Grong barne- og ungdomsskole (GBU). Det er en 1- 10 skole med 239 elever (GSI vår 2025). Den ligger sentralt på Mediå. Det er den største skolen i kommunen.

2 Rettslige krav

2.1 Retten til et trygt og godt skolemiljø

Alle elever i skolen, leksehjelpordningen og skolefritidsordningen har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, inkludering, trivsel og læring, jf. opplæringsloven §§ 12-1 og 12-2. Retten er individuell, og det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om skolemiljøet er trygt og godt.

For å sikre retten til et trygt og godt skolemiljø, har skolen en aktivitetsplikt etter opplæringsloven §§ 12-4 og 12-5. Aktivitetsplikten inneholder fem delplikter som er plikten til å følge med, gripe inn, melde fra, undersøke og sette inn tiltak. I dette tilsynet skal vi undersøke om kommunen gjennom sin internkontroll sikrer at skolen og skoleeier melder fra, undersøker og setter inn tiltak dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen. Videre kontrollerer vi om kommunen sikrer at saken blir undersøkt ved mistanke om eller kjennskap til at det er en i skolens ledelse som står bak krenkelsen.

I tilsynet er det et gjennomgående tema om skolen og skoleeier har vurdert hensynet til barnets beste og sørget for at involverte elever blir hørt.

Skolen skal dokumentere hva som blir gjort for å oppfylle delpliktene i aktivitetsplikten. Dette er også et gjennomgående tema i tilsynet. I tillegg må skolen eller skoleeier lage en skriftlig plan for tiltakene i en sak.

For at aktivitetsplikten skal være oppfylt, må skolen gjøre det som med rimelighet kan forventes gjennom hele saksforløpet.

Plikten til å melde fra

Alle som arbeider på skolen, skal melde fra til rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven § 12-4 andre ledd. Tidspunktet for når man skal melde fra til rektor, må vurderes konkret i den enkelte saken. Barnets beste vil være et grunnleggende hensyn i denne vurderingen. Rektor skal melde fra til skoleeier i alvorlige tilfeller.

Hvis en som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider på skolen, krenker en elev, skal vedkommende straks melde fra til rektor, jf. opplæringsloven § 12-5. I tillegg skal rektor melde fra til skoleeier, med mindre meldingen er åpenbart grunnløs. Dersom mistanken eller kjennskapet gjelder en i ledelsen på skolen, skal den som fikk mistanke om eller kjennskap til krenkelsen, melde fra til skoleeier direkte, jf. opplæringsloven § 12-5.

Det stilles ingen formkrav til meldingene. Alle som arbeider på skolen, må kjenne til hvordan og når de skal melde fra.

Plikten til å undersøke saken

Skolen skal snarest undersøke saken ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven § 12-4 andre ledd. Dette gjelder også hvis saken gjelder krenkelse fra en som arbeider på skolen. Hvem på skolen som skal undersøke saken på vegne av skolen, må skolen fastsette konkret.

Undersøkelsen skal ha som formål å få frem fakta om en situasjon, bakgrunnen for elevenes opplevelse og hvilke forhold i elevens omgivelser som påvirker hvordan eleven opplever skolemiljøet. Skolen skal gjøre de undersøkelsene som etter en faglig standard er rimelig å forvente i den enkelte saken. For å kunne sette inn egnede tiltak til barnets beste i en konkret situasjon, må skolen gjøre nødvendige undersøkelser.

Alle barn har rett til å bli hørt i saker som vedrører dem, jf. opplæringsloven §§ 10-1 og 10-2. Skolen og skoleeier må oppfylle elevenes rett til å bli hørt for å oppfylle undersøkelsesplikten. Dette omfatter ikke bare den eleven som skolen mistenker eller kjenner til at ikke har et trygt og godt skolemiljø, men også andre elever som er direkte påvirket eller involvert i saken.

Hvor raskt saken skal undersøkes, må vurderes opp mot hva som etter en faglig vurdering med rimelighet kan forventes. Her er hensynet til barnets beste et viktig moment. Når det er mistanke om eller kjennskap til at en som arbeider på skolen, krenker, stilles det særlig skjerpede krav til fremdrift i saken. Skolen og skoleeier må undersøke effektivt og så raskt som mulig.

Plikten til å sette inn tiltak

Når en elev selv sier at hun eller han ikke har det trygt og godt, eller undersøkelser viser dette, skal skolen snarest rette opp situasjonen med egnede tiltak, jf. opplæringsloven § 12-4.

Hvilke tiltak som er egnede, beror på faglige og konkrete vurderinger. Barnets mening og hensynet til barnets beste er viktige momenter i denne vurderingen. Hvilke tiltak som er egnede må vurderes konkret, og kan være rettet både mot individnivå, gruppenivå og systemnivå.

Samlet sett skal skolen gjennomføre de tiltakene som med rimelighet kan forventes i den enkelte saken.

Hvor raskt skolen må sette inn tiltak, må vurderes konkret i den enkelte saken. Barnets beste vil være et grunnleggende hensyn i denne vurderingen.

Plikten til å sette inn tiltak hviler på skolen. Hvilke ansatte som faktisk skal gjennomføre tiltakene, må skolen fastsette konkret.

Hvis det er en i ledelsen ved skolen som står bak krenkelsen, har skoleeier et særlig ansvar for at skolen snarest setter inn tiltak.

Dokumentasjonskrav

Skolen skal lage en skriftlig plan når den iverksetter tiltak. Dette følger av § 12-4 tredje ledd. I planen skal det stå hvilket problem tiltakene skal løse, hvilke tiltak skolen har planlagt, når tiltakene skal gjennomføres, hvem som skal gjennomføre tiltakene, og når tiltakene skal evalueres.

2.2 Kravet til internkontroll

Kommunen skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges, jf. kommuneloven § 25-1 første ledd. Kravet er et viktig element i kommunens ledelse og styring. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasset størrelsen på skolen og særpreget, aktivitetene og risikoforholdene ved skolen, jf. kommuneloven § 25-1 andre ledd.

Kommunedirektøren har ansvar for at kravet til internkontroll blir oppfylt, men kan delegere oppgaver knyttet til internkontrollen. Kommunedirektøren er likevel ansvarlig og må følge opp at oppgavene blir ivarettatt.

Kommunen skal beskrive hovedoppgaver, mål og organisering, og gi oversikt over hvordan de har fordelt oppgaver og myndighet. Ut fra risikoen skal kommunen vurdere hvilke rutiner og prosedyrer som er nødvendige, og i hvilken grad de skal være skriftlige. Kommunen skal gjøre rutinene kjent og tilgjengelige for de som trenger å vite om dem. Kommunen må jevnlig skaffe seg oversikt over områder med risiko for avvik og sette inn tiltak for å forebygge og hindre regelverksbrudd. Kommunen må ha klare rapporteringslinjer, vurdere hvilke områder de skal følge med på, og hvordan de skal innhente informasjon eller bli informert av skolen. Kommunen må håndtere avvik på en måte som sørger for at regelverksbrudd både blir rapportert og fulgt opp.

I tilsynet undersøker vi om kommunens internkontroll er tilpasset for å kunne forebygge og hindre regelverksbrudd etter § 25-1, og hvordan ledelsen følger opp og kontrollerer arbeidet med skolemiljøet. Kommunen må kunne redegjøre for hvordan de oppfyller kravet til internkontroll.

3 Overordnet beskrivelse av Grong kommune sin internkontroll

Nedenfor følger en generell beskrivelse av Grong kommune sin internkontroll på skoleområdet, basert på tilsynets informasjonsgrunnlag.

I Grong kommune er øverste ansvarlige i administrasjonen kommunedirektøren. I staben sitter personal- og organisasjonssjef som er kommunedirektørens stedfortreder, økonomisjef, og tre kommunalsjefer som er fordelt på områdene oppvekst, helse og omsorg, og teknisk, kultur, næring, miljø, landbruk, brann og redning. I leddet under kommunalsjefen for oppvekst er det rektorer, styrere, avdelingsledere innenfor barnevern PPT og flyktningetjenesten. Det er nedfelte arbeidsoppgaver for de som arbeider i administrative stillinger ved skolen, rektor undervisningsinspektør, konsulent, daglig leder SFO, teamledere 1-7 trinn, trinnledere 8- 10. trinn og karriereveileder/rådgiver, og spesialpedagoger.

Kommunen bruker internkontrollsystemet Compilo. Dette skal være med på å etablere et hierarki av styrende dokumenter i Grong kommune. Dokumentasjonen skal være strukturert, tydelig og tilgjengelig slik at virksomhetens ansatte kan benytte den aktivt for å sikre kvalitet i gjennomføringen, dokumentasjonen og etterprøvnbarhet. Unntak fra dette er taushetsplikt mellom ulike avdelinger, eller andre sikkerhetsmessige hensyn. Dokumentene skal da oppbevares i egnede digitale systemer,

eventuelt sak og arkivsystemet Elements. Beskrivelse av dokumenter, system for oppbevaring og tilganger, skal være beskrevet i internkontrollsystemet Compilo.

Det er sendt inn en policy for internkontroll, der kommunen redegjør for hvilke ansvar som følger med de ulike stillinger, på alle nivåer fra kommunalsjef til den enkelte ansatte. Den enkelte ansatte på skolen, på leksehjelp og SFO skal bekrefte ved bruk av leseliste på Compilo, at de har fått informasjon om, har lest og gjort seg kjent med innholdet i opplæringsloven kapittel 12, handlingsplan «elevens skolemiljø», ROA prinsipper for god klasseledelse, ordensreglement, trivselsregler på buss og inspeksjonsrutiner. Skolene har en frist til 20. september å informere skoleadministrasjon v/kommunalsjef at alle ansatte har lest og er oppdaterte.

Kommunen redegjør for at kommunalsjef har avdelingsmøter en gang i måneden med avdelingslederne. Her drøftes felles tema og utfordringer, forebygging og tidlig innsats gjennom kommunens arbeid med BTI. Skolemiljø blir også diskutert her. Kommunalsjef deltar også på rektormøtene, der skolemiljø drøftes. I tillegg er det jevnlig og løpende dialog mellom rektor og kommunalsjef. Oppvekstforum i Indre Namdal har også hatt kapittel 12 som tema i møtene.

Høsten 2024 ble det opprettet et skolehelseteam, som gjennomfører møter hver 6. uke. Det består av ledergruppen ved skolen, spesialpedagogisk ansvarlig, miljøveiledere og skolens helsetjeneste. Dette teamet har fokus på system og individsaker. Det er også et skoleledernetverk i Indre Namdal, her er det også møte hver 6. uke. Kapittel 12 i opplæringsloven er også diskutert her. Det har på bakgrunn av dette nettverket gjennomført et møte med Grong vgs, der agendaen var erfaringsutveksling rundt skolemiljø for elever i Indre Namdal. Skolene i Indre Namdal har også rutiner ved bekymringsfullt skolefravær.

Når det gjelder internkontroll og avvik ved Grong barne- og ungdomsskole (GBU), kommer det frem i årsberetningen for 2024 at skolen har hatt fokus på at hver enkelt ansatt skal melde avvik på Compilo. Det gjennomføres årlig opplæring og oppfølging for å holde fokus. Det er to kategorier det hovedsakelig meldes avvik på. Det er på manglende gjennomført spesialundervisning (etter nytt lovverk - individuell tilrettelagt opplæring) på grunn av fravær blant ansatte, og vold og/eller trakassering mot elever og ansatte.

Videre ser vi at kommunen redegjør for at de jobber med at avvikskulturen skal bli en del av kvalitetsarbeidet, og for å forbedre tjenestetilbud.

Kommunen har planlagt å revidere plan for trygt og godt skole- og barnehagemiljø. Dette arbeidet er utsatt på bakgrunn fravær. Kommunen er i gang med å implementere BTI (Bedre Tverrfaglig Innsats), og i løpet av 2025 er et av målene for denne samhandlingsmodellen å styrke skolens forebyggende arbeid.

Kommunen har en handlingsplan om elevens skolemiljø (kapittel 12). I denne planen blir aktivitetsplikten beskrevet gjennom opplæringsloven kap. 12, samt at det kommer frem rutiner og prosedyrer for dette arbeidet, og det forebyggende arbeid med avdekking av mobbing og trakassering. I handlingsplanen kommer det videre frem hvordan skolene systematisk skal jobbe med at ansatte skal ha kunnskap om aktivitetsplikten. I august skal skolene ha en gjennomgang av kapittel 12 i opplæringsloven, i mai gjør de en evaluering av handlingsplanen for «Elevenes skolemiljø», og i juni skal planen revideres og/eller oppdateres. Kommunen har prosedyrer for hva de ansatte skal gjøre når det er påvist mobbing, diskriminering og trakassering, samt prosedyrer ved bruk av vold og trusler mot vold.

Grong barne- og ungdomsskole er en Mitt Valg og MOT skole, og jobber kontinuerlig for å øke elevens sosiale og emosjonelle kompetanse, samt forebygger for mobbing og utenforskap.

GBU har utarbeidet et ordensreglement, ROA (Respekt, omsorg og ansvar). I ROA beskrivelsen ligger det tydelige forventninger til klasseledelse, klassemiljø, belønning og konsekvenser. Det ligger også en mal på hendelsesrapport som er et dokument for å sikre at personalet definerer problematferd likt og dermed også reagerer likt. Dette skal sikre at skolen ansatte dokumenterer når, hvor og hvem som er involvert i situasjoner, samt at det gir en oversikt på hva den enkelte elev strever med, og hva det må jobbes med.

4 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

4.1 Plikten til å melde fra

Styringstiltak og styrende dokumenter

I Grong kommunes *Handlingsplanen – elevens skolemiljø*, vises det til at handlingsplanen skal være retningsgivende for hvordan skolens ansatte handler når krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering oppdages eller meldes. Det vises videre til at de som arbeider i skolen skal melde fra til rektor ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, og at det i alvorlige tilfeller, og i tilfeller der ansatte på skolen krenker en elev skal rektor melde fra til skoleeier. I kapittel 9 i skolens handlingsplan poengteres det at ansatte på skolen, også skolehelsetjeneste, vaktmester, renholder, vikarer og studenter (gjelder ansatte som er jevnlig er sammen med elevene) har et kontinuerlig ansvar for å melde. Her er det også tydeliggjort at rektor har plikt til å melde fra til skoleeier dersom det er mistanke om at en voksen krenker en elev.

Skolen har innen tilbakemeldingsfristen på foreløpig tilsynsrapport 19.09.2025 sendt inn et skjema for melding om skolemiljø, som de viser til vil sikre at den individuelle meldeplikten kommer tydeligere frem for alle ansatte. Skolen redegjør for at skjemaet også vil sikre dokumentasjonsplikten ved at man får dokumentert første melding. De vil gjøre skjemaet digitalt slik at det er lett tilgjengelig for ansatte, og at det automatisk sendes til rektor med kopi til inspektør. I saker der ansatte krenker vil kommunalsjef i tillegg stå som kopimottaker, mens i saker der ledelsen krenker vil skjemaet gå til kommunalsjef, med kommunaldirektør som kopimottaker. Dette skal sikre dokumentasjonsflyten.

4.1.1 Praksis

Kommunen må sikre at alle som arbeider på skolen, melder fra til rektor så raskt saken tilsier ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt på skolemiljø.

Gjennom intervjuene med ansatte på Grong barne- og ungdomsskole kommer det frem en felles oppfatning av at det meldes raskt hvis en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Det er flere som i intervjuene forteller om at de drøfter raskt med andre hvis de får mistanke om at elever ikke har det bra. I flere av intervjuene blir det snakket om «magefølelse», og at man ikke skal sitte med denne alene, og at dette kanskje er terskelen for å melde fra til rektor. I et av intervjuene blir det nevnt at det meldes raskt i alvorlige saker, men at det kan være ulike terskler for å melde fra i andre tilfeller.

Noen ansatte melder til kontaktlæreren til eleven, mens andre går rett til rektor. Noen ansatte diskuterer sine bekymringer med andre på trinnet, og det tas opp på trinnmøter, som det skrives referat

fra (ligger på teams). Alle er enig i at de har lav terskel for å snakke med hverandre, og løse saker på lavest mulig nivå. Hvis det ikke løser seg, melder de til rektor raskt, og saker der foresatte melder om utrygt skolemiljø, melder de til rektor med en gang.

Rektor forteller at skolen går gjennom aktivitetsplikten hver høst. De bruker tid på lovtekster og bryter de ned. Ansatte er på ulikt nivå og det må hensyntas. De har også brukt kompetansepakkene som ligger på UDIR for å øke sin samlede kompetanse. Dette blir bekreftet i flere av intervjuene. Det er diskuterte terskler i forbindelse med arbeidet med kompetansepakkene. Rektor nevner at de blant annet har diskutert at saker kan oppleves mer eller mindre alvorlige for ulike elever.

Rektor sier at de ansatte skal melde på magesfølelsen, men det skal diskuteres på trinnet først. Når de melder rektor diskuteres veien videre. Rektor forventer at terskelen er lav, men reflekterer over at det kan være ulikt på de ulike trinnene hva som blir meldt. Rektor opplever ikke at det meldes for sent.

Skoleeier forventer at alle ansatte melder, om det er umiddelbart til rektor eller om de følger opp selv, det må vurderes av den ansatte. Skoleeier forventer at det kun trengs observasjon for å melde, og hun forventer at fagarbeiderne melder ifra til kontaktlærer, og at eventuelt kontaktlærer melder rektor.

Skolen har ikke sendt inn referater fra eksempelvis trinnmøter som viser at det meldes til rektor, og det er heller ikke sendt inn dokumentasjon på meldinger til rektor.

I de innsendte enkeltsakene, og opplysninger fra samtaler vi har gjennomført med foresatte og elever i forbindelse med tilsynet, får vi en samstemt informasjon om at elever og foresatte opplever at det tar lang tid fra de melder skolen om utrygt skolemiljø til det blir en skolemiljøsak. Foresatte/elever har stort sett i alle sakene selv meldt fra til rektor, før det har blitt opprettet en skolemiljøsak med tiltaksplan, og tiltak har blitt fulgt opp.

Kommunen må sikre at alle som arbeider på skolen, melder fra til rektor straks ved mistanke om eller kjennskap til at en som arbeider på skolen krenker en elev.

Alle ansatte på skolen er klar på at hvis noen som arbeider på skolen krenker en elev, så melder de til rektor med en gang. Samtidig kommer det frem at det er noe usikkerhet knyttet til dette. Noen har observert at voksne kan si og gjøre ting som oppleves ubehagelig for elever, uten at det nødvendigvis er en krenkelse, og hva gjør en da? Noen i intervjugruppene reflekterer over at det kan være ulik praksis. Det kan hende at noen går til kontaktlærer, tar det opp med den det gjelder, eller diskuterer med rektor hva en bør gjøre. De ansatte vet at de skal kontakte rektor fordi de tar det opp på planleggingsdagen på høsten, og noen nevner at det står i handlingsplanen.

Rektor sier at de ikke har hatt slike saker, men hun har fått melding om at kollegaer har gjort noe ugreit tidligere, og at de involverte ikke går til hverandre. De har ikke en skriftlig rutine på dette, men det skal meldes og det henger oppe grønne lapper som sier hvordan ting skal gjøres på GBU.

Skoleeier sier det er lav terskel for at rektor kan ta kontakt, og de har et godt samarbeid. Det er en liten kommune så det er kort vei mellom oss, både fordi de kjenner hverandre godt, og fysisk er plassert nært hverandre. Skoleeier medgir at det kan være vanskelig å få til felles terskler for melding. Det går ofte på magesfølelse, men hun forventer lav terskel, spesielt på de særskilt sårbare elevene. Bekymring skal tas tak i og drøftes med kollegaer før det meldes til rektor. Skoleeier forventer at det er lik praksis og at meldinger dokumenteres.

Skolen har ikke hatt slike saker de siste årene, og har dermed ingen dokumenterte meldinger.

Kommunen må sikre at alle som arbeider på skolen, melder fra til skoleeier direkte og straks når mistanken eller kjennskapen gjelder krenkelse fra noen i ledelsen.

De fleste ansatte vet at de skal gå rett til skoleeier hvis en i ledelsen krenker. Det kommer videre frem at rektors dør alltid står åpen. Det er noen ansatte som sier at hvis rektor hadde gjort noe ville de meldt til inspektør, og hvis det hadde vært inspektør som gjort noe mot en elev ville de gått til rektor. De fleste ansatte uttrykker at de er sikre på at disse sakene blir håndtert på en god måte, både av rektor og skoleeier.

Kommunen må sikre at rektor melder fra til skoleeier i alvorlige tilfeller

Rektor sier at særdeles alvorlige saker som vold, og saker som går over tid blir meldt til skoleeier. Hun undersøker saker godt for å se om de er åpenbart grunnløse. Det poengteres av både rektor og skoleeier at de har et godt samarbeid, at de snakkes jevnlig, og det er lett å ta kontakt begge veier, da de også fysisk jobber nærme hverandre.

Kommunen må sikre at rektor melder fra til skoleeier ved mistanke om eller kjennskap til at en som arbeider på skolen, har krenket en elev, med mindre meldingen er åpenbart grunnløs.

Skoleeier er relativt ny i stillingen, og hun har ikke opplevd å få meldinger der voksne på skolen har krenket en elev, og dette området vil de se litt nærmere på. Hun forventer at det meldes direkte til henne hvis dette skjer. Skoleeier må i tillegg til å sikre håndtering av eleven, ta hensyn til arbeidsmiljøloven, og ivareta den ansatte. Hun poengterer at det er viktig å undersøke godt i slike saker, og at åpenbart grunnløs også er noe som må inn i undersøkelsene.

Kommunen må sikre at skolen og skoleeier dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle plikten til å melde fra.

I et av intervjuene med de ansatte kommer det frem at de skulle ønske alle ansatte hadde en plass og dokumentere at de har snakket med andre om situasjoner eller bekymringer angående enkeltelever. Rektor sier at det som blir gjort i en skolemiljøsak dokumenteres i elevmappa, sikker sak. Det er ikke alt som skolen har greid å dokumentere, spesielt saker som blir drøftet med rektor. De vurderer eget skjema for å sikre dette.

Skoleeier forventer at det er lik praksis og at det dokumenteres. Meldinger skal dokumenteres i maler, rutiner, elements, sikker sak, og teams. Skoleeier sier at det kan være en risiko for at det ikke meldes, hvis man ikke dokumenterer godt nok slik at man har hele bildet.

4.1.2 Våre vurderinger og konklusjoner

På bakgrunn av informasjonsgrunnlaget i tilsynet vurderer Statsforvalteren at rektor med stor sannsynlighet melder skoleeier så raskt saken tilsier det i alvorlige tilfeller. Rektor er tydelig på at hun melder ved hendelser som vold, eller når en sak har vedvart over tid. Dette vurderes som i tråd med barnets beste, da det bidrar til å beskytte eleven mot videre krenkelser og sikre nødvendig oppfølging.

I ROA er det skriftliggjort at ledelsen skal involveres ved nivå 3, men det fremgår ikke eksplisitt at skoleeier skal varsles. Derimot kommer det klart frem i skolens handlingsplan for et trygt og godt skolemiljø at skoleeier skal meldes i alvorlige tilfeller. Vi vurderer også at rektor tar kontakt med skoleeier ved mistanke om at en ansatt krenker en elev. Det er lav terskel for kontakt mellom rektor og skoleeier, og skoleeier er godt informert om det som skjer på skolen. På bakgrunn av dette vurderer vi

det som overveiende sannsynlig at rektor også tar kontakt med skoleeier ved mistanke om eller kjennskap til at en ansatt har krenket en elev. Dette vil være til barnets beste, da det sikrer at også mistanke om krenkelser i alvorlige tilfeller og krenkelser fra voksne blir håndtert med alvor og ansvar.

Intervjuene viser at det er en felles forståelse blant de ansatte om at mistanke om eller kjennskap til et utrygt skolemiljø skal tas på alvor og meldes videre. Det synes å være etablert en kultur for å drøfte saker raskt, og terskelen for å snakke med kollegaer er lav. Samtidig fremkommer det variasjon i hvordan ansatte faktisk melder fra. Noen går til kontaktlærer, andre til rektor, og enkelte diskuterer saken på trinnmøter. I alle intervjuene nevnes "magefølelse" som en faktor, og vi vurderer at dette kan bidra til at terskelen for å melde til rektor blir for høy – og at saker dermed meldes for sent. Dette kan svekke ivaretagelsen av barnets beste, da elever risikerer å stå i utrygge situasjoner over tid uten at nødvendige tiltak iverksettes. Dette gjelder både ved mistanke om og kjennskap til utrygt miljø for elever, samt ved mistanke om at voksne krenker.

Videre fremgår det av samtaler med både foresatte og elever at det ofte tar lang tid før en skolemiljøsak blir opprettet. Flere har meldt bekymringer over lengre tid, men i de fleste tilfellene har ikke saken blitt formelt opprettet før foresatte selv tar kontakt med rektor. Dette er uheldig med tanke på barnets beste, da det kan føre til at barn ikke får den beskyttelsen og støtten de har rett på i tide. Samtlige vi har snakket med opplever imidlertid å bli godt ivaretatt og lyttet til når saken først opprettes, noe som er positivt.

Vi vurderer videre at det er usikkerhet blant ansatte om hvordan og hvem de skal melde hvis det er en voksen, eller en i ledelsen som krenker en elev. Handlingsplanen beskriver ikke hva man gjør ved mistanke eller kjennskap til at en i ledelsen krenker en elev.

Skolen har ikke framlagt dokumentasjon på meldinger, eller referater fra trinnmøter der vi kan se at skolemiljø blir drøftet jevnlig, og at det på bakgrunn av slike drøftinger meldes rektor ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Skolen har utarbeidet en hendelsesrapport i sitt ROA- reglement for atferd, vi har ikke fått dokumentasjon på at slike er fylt ut. Siden vi ikke har mottatt noen form for skriftlige rutiner for hvordan meldinger skal dokumenteres, eller har fått dokumentasjon der rektor faktisk har mottatt meldinger fra ansatte, vurderer vi at meldeplikten fra de ansatte til rektor ikke blir oppfylt etter lovkravet, som er lav terskel for melding til rektor, at saker blir meldt så raskt som saken tilsier, eller at meldinger blir dokumentert. Kommunens rutine ivaretar heller ikke tidsaspektet for når det skal meldes i ulike saker. Manglende systematikk og sporbarhet svekker skolens evne til å ivareta barnets beste.

Både rektor og skoleeier ser behovet for mer systematisk dokumentasjon på å sikre at plikten til å melde fra blir sikret skriftlig, noe også Statsforvalteren støtter. Vi vurderer at skolen ikke har vist tilstrekkelig dokumentasjon på meldinger og tiltak. Det mangler systematikk og sporbarhet på dette området.

Statsforvalteren bemerker at Grong kommune har et godt utgangspunkt for å jobbe med å oppfylle aktivitetsplikten ved at de har etablert en handlingsplan for elevens skolemiljø. Vi er samtidig usikre på hvor kjent denne handlingsplanen er for alle ansatte, da den i liten grad blir referert til i intervjuene, samt at det er en del usikkerhet knyttet til delplikten å melde fra.

Statsforvalteren vil bemerke at handlingsplanen har fokus på krenkelser, mobbing, diskriminering og trakassering. Dette kan føre til en for høy terskel for å melde fra. Terskelen er at ved mistanke om eller

kjennskap til at en elev har utrygt skolemiljø, så utløses meldeplikten, samt at det er elevens opplevelse som ligger til grunn.

Innen tilbakemeldingsfristen på foreløpig rapport har skolen sendt inn et meldeskjema som etter vår vurdering er godt egnet til å melde fra til rektor og skoleeier om at en elev ikke har det trygt og godt i henhold til kravene i opplæringsloven §§ 12-4, andre ledd og 12-5. Skjemaet inneholder relevante felter for dato, hvem som melder, beskrivelse av melding, hva som er gjort til nå i saken, undersøkelser, samtaler etc.

Det fremgår imidlertid ikke av den innsendte dokumentasjonen at skjemaet er gjort kjent for hele personalgruppen, eller at det er innarbeidet i skolens daglige praksis. Det er uklart om skjemaet er utviklet for bruk ved én skole, eller om det er ment å gjelde for hele kommunen. Dette har betydning for ansvar, eierskap og forankring. For at et meldeskjema skal bidra til å sikre elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø må det være kjent for alle ansatte ved skolen, det må være lett tilgjengelig og integrert i skolens rutiner, det må følges opp med opplæring og veiledning, samt være tydelig forankret i skolens ledelse og eventuelt kommunens system.

På tilsynstidspunktet kan vi ikke se at praksis er endret selv om skolen har utarbeidet dette skjemaet. Det foreligger ingen plan for hvordan kommunen vil implementere dette skjemaet i organisasjonen, samt dokumentasjon som viser at skjemaet er tatt i bruk. Det er uklart for oss om de ansatte har fått informasjon eller opplæring i hvordan, og når skjemaet skal benyttes. Det er derfor ikke tilstrekkelig å vise til at skjemaet alene er et tiltak.

Meldeskjemaet fremstår som et godt verktøy, men det må implementeres i skolens praksis for å ha reell effekt. Dette innebærer at det må gjøres kjent for de ansatte, forankres i ledelsen og legges inn som en del av eksisterende rutiner. Først da kan det bidra til å sikre at skolens praksis er i tråd med lovens krav.

Samlet konkluderer Statsforvalteren med at kommunen ikke sikrer at plikten til å melde fra blir oppfylt.

4.2 Plikten til å undersøke

Styringstiltak og styrende dokumenter

I Grong kommunes handlingsplan – elevens skolemiljø vises det til at undersøkelsesplikten handler om å undersøke hva som ligger bak elevenes opplevelse eller noens mistanke. Skolen skal snarest mulig gjennomføre nødvendige undersøkelser dersom det kommer frem, eller er mistanke om at en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Det vises videre til at undersøkelsene skal ha som formål å få frem elevens opplevelse og hvilke forhold i elevenes omgivelser som påvirker hvordan de opplever skolemiljøet. Det er også understreket at undersøkelsen skal få frem hva som ligger bak elevens opplevelse, og ikke framskaffe bevis. Handlingsplanen viser til at skolen skal undersøke elevens egen opplevelse og bakgrunnen for den, fakta om situasjonen og faktorer i skole og klassemiljøet som kan bidra til at eleven ikke har det trygt og godt. Det er også listet opp hvordan man kan undersøke.

I dokumentasjonen etter foreløpig rapport redegjør kommunen for at de mener meldeskjema som er beskrevet under punktet plikten til å melde fra, vil sikre at undersøkelser vil komme i gang raskere, kontra dagens praksis, altså før utarbeidelsen av MAL for melding - skolemiljø.

Skolen redegjør videre for at de har fått innvilget tilskudd fra Utdanningsdirektoratet for å opprette et skolemiljøteam skoleåret 2025-2026. I teamet sitter rektorer, spesialpedagog, ressurslærer og miljøterapeut. Målet med teamet er å sikre tett oppfølging og rask og god innsats der skolemiljøet ikke er godt nok. Skolemiljøteamet skal jobbe kontinuerlig med forebyggende arbeid og når det oppstår akutte behov. Teamet vil også samarbeide med allerede etablerte nettverk i kommunen som Skolehelseteam, Skolehelsetjenesten og Tverrfaglige team, PPT mm. Den primære funksjonen til teamet vil være å støtte de ansatte til å løse saker, ikke overta dem. Dette for at teamet skal kunne videreføres etter endt prosjektperiode, må arbeidet forankres hos de ansatte. Skolen viser videre til at skolemiljøteam vil sikre at man er flere som arbeider sammen i en skolemiljøesak og da spesielt knyttet til det viktige arbeidet rundt undersøkelsene og analysene av disse.

Skolen viser også til at de vil revidere handlingsplanen og gi en tydeligere rutine i arbeidet med å dokumentere undersøkelsene.

4.2.1 Praksis

Kommunen må sikre at skolen undersøker saken snarest ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø

I intervjuene kommer det frem at undersøkelsene kommer i gang raskt, og med en gang. Ansatte har god oversikt over hele elevmassen, og kjenner elevene sine godt. Det gjør at de er tett på elevene, og merker hvis det er endringer som skjer på elevnivå eller i gruppa. Alle intervjugruppene snakker om at elevstemmen er viktig, men også tidlig dialog med foresatte. Alle involverte parter skal høres, også andre elever, hvis noen har sett noe. Noen av intervjugruppene forteller at de hvert halvår utfører sosiogram, elevsamtaler og utviklingssamtaler med fokus på trivsel. I ei av intervjugruppene blir det nevnt at de i tillegg til å snakke med elever, medelever og hjemmet, kan de involvere PPT hvis det er klassemiljøaker, eller/og sosiallærer. De kan komme inn og observere. Det blir nevnt av flere at observasjon er viktig i undersøkelsene, både formelle og uformelle.

Ledergruppa uttrykker at de har et tett samarbeid, og at de voksne snakker sammen. Ansatte prøver å være på, og hvis de plukker opp noe i samspill mellom elever, eller de ser at en elev sitter alene, snakker de med elevene. De prøver å løse ting på lavest mulig nivå. De reflekter over at hvis elever kommer og sier noe, skal de tas på alvor, fordi det krever noe av elevene å komme å si ifra til voksne. De poengterer at de også bruker observasjonsblikket, da noen elever har bygget en mur, og skjuler at de ikke har det bra. Dette er de voksnes oppgave å se. Da starter de undersøkelsene ved observasjon, og eventuelt samtaler.

Rektor sier at de raskt kontakter involverte parter. Rektor har samtaler med elever og foresatte i skolemiljøaker.

Skoleeier forventer at det snakkes med involverte hjem og elever (på begge sider), og at de ivaretar alle barns beste. Hun sier at det vil være sak og tema som er førende for hvilke undersøkelser som gjøres. Hun påpeker at alle saker generelt skal undersøkes så raskt som mulig.

Samtlige som vi har snakket med av elever og foresatte har formidlet at det har tatt tid før rektor har hørt på dem, men når rektor først har fått en melding fra foresatte, tar rektor raskt kontakt.

Kommunen må sikre at skolen undersøker saken snarest ved mistanke om eller kjennskap til at en som arbeider på skolen, krenker en elev.

Både rektor og skoleeier formidler at alvorlige saker skal undersøkes med en gang. At de raskt tar kontakt med involverte parter, gjerne gjennom samtaler med hjemmet.

Kommunen må sikre at skoleeier undersøker saken snarest ved mistanke om eller kjennskap til at en i ledelsen krenker en elev.

Skoleeier har ikke opplevd å ha måtte undersøkt en sak der en i ledelsen har krenket, men hun poengterer at de skal undersøkes umiddelbart.

Kommunen må sikre at skolen og skoleeier gjør de undersøkelsene som er rimelig å forvente

Rektor referer til at hun starter undersøkelsene kjapt med samtaler med involverte elever og foresatte. Det skal gjennomføres sosiometri to ganger i året, og ved behov. Observasjoner må kan også gjøres. Rektor bruker miljøterapeuten aktivt ved behov. Hun nevner at analysene er krevende, og at det er hun som rektor som avgjør når saken er godt nok opplyst.

I intervjuene er de ansatte samstemte med det rektor sier om hvilke undersøkelser som gjøres i skolemiljøsaker.

Skoleeier påpeker at undersøkelser kan være krevende, da mange saker er sammensatte og ting skjer på mange forskjellige arenaer. Hun poengterer at et godt skole- hjem samarbeid er viktig. Det er ingen konkrete rutiner på hvilke undersøkelser som skal gjennomføres, men at handlingsplanen gir eksempler på hva dette kan være.

Ingen av de sakene som har vært til Statsforvalteren tidligere kan vi se at undersøkelsesplikten har vært oppfylt. Det har vært mangel på dokumentasjon hva gjelder relasjonskartlegging, samtaler med elev, samt oppdatert sosiometri. I samtaler med elever og foresatte kommer det frem at de ikke vet hvilke undersøkelser skolen har gjort.

Kommunen må sikre at skolen og skoleeier dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle undersøkelsesplikten.

I et av intervjuene kommer det frem at de fører logg på elever med særskilte behov, og de noterer ned observasjoner når man blir bekymret. I et annet intervju kommer det frem at hvis det er en litt større sak skal det dokumenteres i sikker sak. OneNote på teams blir brukt til å skrive inn observasjoner, notater etc.

Ledergruppen referer til at interne møter blir det lagt inn journalnotater i sikker sak, og foresatte får referat. Elevsamtaler og utviklingssamtaler dokumenteres også på elevmapper i sikker sak. Rektor referer til at de utarbeider tiltaksplaner, og at de oppretter mapper i sikker sak, og dokumenterer der. Trinnene bruker i første omgang OneNote, og hvis det er noe som bør dokumenteres for framdrift eller fremtid i saker flyttes det over til sikker sak.

Skoleeier referer til at undersøkelsene dokumenteres av både ansatte og rektor, dokumentasjonen går gjennom sammen med rektor og legges på sikker sak. Hun uttrykker også at elevstemmen sikres gjennom elevsamtaler ved behov og i de halvårlige utviklingssamtalene med kontaktlærere.

I skolemiljøsaker som har vært til Statsforvalteren ser vi, som nevnt ovenfor, at undersøkelsene ikke har vært tilstrekkelig dokumentert.

4.2.2 Våre vurderinger og konklusjoner

I intervjuene kommer det frem at skolen ikke har hatt saker der det er mistanke om, eller kjennskap til, at en som arbeider på skolen krenker. Både rektor og skoleeier uttrykker tydelig at slike saker skal undersøkes umiddelbart. Vi vurderer at det er etablert en tydelig praksis og forventning til at det skal tas rask kontakt med involverte parter med samtaler, og involvering av foresatte. Vi vurderer videre at det er stor sannsynlighet for at også skoleeier undersøker saken snarest ved mistanke om eller kjennskap til at en i ledelsen krenker en elev. Skoleeier har ikke hatt slike saker, men formidler klart at undersøkelse skal skje umiddelbart ved mistanke, så vi oppfatter at det er en forståelse for ansvar og reaksjonstid. Vi vurderer at dette er i tråd med barnets beste, da det sikrer at elever ikke blir stående alene i utrygge situasjoner, og at skolen og skoleeier håndterer dette med eventuelle krenkelser mot barn med tillitt og omsorg.

Det fremgår av intervjuene at ansatte reagerer raskt og starter undersøkelser ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Dette vurderes som positivt og i tråd med prinsippet om barnets beste, da det viser at ansatte tar elevens trygghet og trivsel på alvor. Ansatte har god oversikt over elevene, og benytter blant annet observasjon, samtaler og sosiogrammer som verktøy i det forebyggende arbeidet. Disse undersøkelsene bidrar til å fange opp signaler tidlig, og er viktige for å ivareta barnets rett til beskyttelse og medvirkning.

Samtidig viser samtalene med foresatte og elever at det ofte tar tid før rektor involveres, og at fremdrift først skjer når melding er gitt direkte til rektor. Dette tyder på at undersøkelser kan være igangsatt før rektor får informasjon, men at det mangler dokumentasjon og systematisk oppfølging av hva som faktisk er gjort. Manglende sporbarhet svekker skolens evne til å sikre at barnets beste blir ivaretatt i praksis, særlig når det gjelder å sikre helhetlig håndtering av bekymringer. Dette bekreftes også i sakene som har vært til behandling hos Statsforvalteren. Skolen har ikke sendt inn dokumentasjon som viser hvilke undersøkelser som er gjennomført før melding er gitt til rektor eller Statsforvalteren. Når slike undersøkelser ikke dokumenteres, blir det vanskelig å vurdere om barnets rett til et trygt og godt skolemiljø er blitt tilstrekkelig ivaretatt, og om skolen har handlet i tråd med sitt ansvar. Noe som gjør at vi vurderer at skolen ikke undersøker saken snarest ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt skolemiljø.

Statsforvalteren vurderer at kommunen sannsynliggjør tilstrekkelig at de sikrer at skolen og skoleeier gjør de undersøkelsene som er rimelig å forvente. I og med at det er rektor selv som har ansvar for når saken er godt nok opplyst i en skolemiljøsak, og kommunen har eksemplifisert hva slags undersøkelser som kan være aktuelle i sin handlingsplan om trygt og godt skolemiljø. Vi vil likevel poengtere at kommunen må vurdere om rektor har for stort ansvar alene, og om dette kan føre til ulik praksis og manglende kvalitetssikring i personalet. Vi vil også bemerke at det er hensiktsmessig at skolen gjør bredere undersøkelser tidligere i en sak, og at foresatte blir informert om hva som har kommet frem i undersøkelsene.

Vi ser tydelige mangler på dokumentasjonsplikten, når det gjelder hva som blir gjort før å oppfylle undersøkelsesplikten i den enkelte saken. I intervjuene kommer det frem at noen dokumenterer i OneNote, Teams, og på elevmapper (sikker sak). Dette medfører at det mulig er variasjon i når og hvordan dette gjøres. Flere ansatte uttrykker usikkerhet rundt hva som skjer med meldingene de gir videre. Det fremkommer også et behov for et felles system for å registrere observasjoner. I saker som er behandlet hos Statsforvalteren ser vi at undersøkelser ikke blir dokumentert før en melding er gått

direkte til rektor, eller før saken er meldt til Statsforvalteren. Dette gir grunnlag for å vurdere at plikten til å dokumentere undersøkelsene ikke er oppfylt.

Skolen viser i sin redegjørelse etter foreløpig rapport gode intensjoner og framtidige ønsker for hvordan de vil sikre at undersøkelser i skolemiljøsaker skal komme i gang raskere, hvordan de vil styrke kvaliteten i analysedelen av undersøkelsene, samt hvordan de vil bygge kapasitet og kompetanse hos de ansatte. Kommunen viser til at de har planer om å oppdatere sin handlingsplan, inkludert tiltak knyttet til dokumentasjonsplikten.

Vår vurdering av den manglende implementeringen av meldeskjemaet er behandlet under meldeplikten, og vurderingen anses også relevant for undersøkelsesplikten. Det fremgår ikke at skjemaet er gjort kjent for hele personalgruppen, eller at det er integrert i skolens daglige praksis. Det foreligger heller ikke dokumentasjon som viser at ansatte har fått tilstrekkelig informasjon, opplæring eller veiledning i bruk av skjemaet.

Det er svært positivt at skolen har opprettet et skolemiljøteam, og det fremstår som om de har gode planer og rutiner for dette arbeidet. Teamet vil kunne bidra til at kommunen håndterer skolemiljøsaker i tråd med opplæringsloven, og samtidig styrke kapasitet og kompetanse i personalgruppa.

Statsforvalteren skal vurdere den praksis som foreligger på skolen ved tidspunktet. Vår vurdering er at det ikke finnes tilstrekkelig dokumentasjon som viser at undersøkelser faktisk igangsettes raskere, eller at de ansatte har fått nødvendig informasjon og opplæring om hvor raskt undersøkelsene skal iverksettes og hvordan de skal dokumenteres. Det er derfor ikke tilstrekkelig å vise til meldeskjemaet alene som garanti for at undersøkelsesplikten oppfylles.

Samlet konkluderer Statsforvalteren med at kommunen ikke sikrer at plikten til å undersøke blir oppfylt.

4.3 Plikten til å sette inn tiltak

Styringstiltak og styrende dokumenter

I Grong kommunes handlingsplan – elevens skolemiljø vises det til at undersøkelsene skal analyseres og deretter gi retning for tiltak. Tiltak skal tilpasses den enkelte og sørge for at eleven får et trygt og godt skolemiljø. Skolen skal også følge opp saken og evaluere om tiltakene har det tilsiktete resultatet. Elev og foresatte skal involveres i evalueringen. Det vises videre til at skolen skal dokumentere hva som er gjort for å oppfylle aktivitetsplikten. En skriftlig MAL er tilgjengelig i på Compilo. Det vises også til hva tiltaksplanen skal inneholde jf. oppl. §12- 4, tredje ledd.

Etter tilbakemelding på foreløpig rapport viser kommune til at overnevnte tiltak som er beskrevet under melde og undersøkelsesplikten vil ha positive konsekvenser for tiltaksplikten, og at rutiner som er beskrevet under de overnevnte pliktene vil sikre at tiltakene settes inn raskt nok.

4.3.1 Praksis

Kommunen må sikre at skolen snarest retter opp situasjonen med egnede tiltak dersom en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø

I intervjuene kommer det frem at teamene jobber med forebyggende tiltak, og de poengterer at dette må ligge i bunn. De nevner ulike eksempler som relasjonsbygging, klasseledelse, det er mitt valg,

vennskap mm. Det er flere, men spesielt rektor og skoleeier, som sier at de ønsker å få bedre kunnskap i å analysere undersøkelser slik at de blir enda flinkere på å sette inn riktig tiltak til riktig tid.

I intervjuene kommer det frem at tiltak settes inn raskt etter at de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Ofte noen strakstiltak, før man får undersøkt.

De ansatte sier at ofte er tiltakene skreddersøm, at elevstemmen er viktig og at det er de som sitter med fasit angående om tiltak virker eller ikke. Elevene får være med å ønske tiltak, men de poengterer også at de voksne må ta hensyn til barnets beste på litt lengre sikt. Videre kommer det frem at det er rektor som oppretter tiltaksplan i samarbeid med kontaktlærer.

I et av intervjuene kommer det frem at det i noen tilfeller settes inn tiltak før det lages en plan, men at dette kanskje gjelder særlig elever som har en IOP.

Kommunen må sikre at skolen snarest retter opp situasjonen med egnede tiltak dersom en som arbeider på skolen, har krenket en elev.

Rektor formidler at hun ikke har opplevd dette, men at hun har opplevd at elever opplever at de voksne kan være urimelige. Rektor poengterer at det er viktig å høre på elevene. Hun må også snakke med de ansatte, med mindre elevene ikke ønsker det. Ofte løser saker seg når man lytter elevene ut. I noen tilfeller må de ta hensyn til eleven sin oppfattelse av den voksne, og se litt nærmere på timeplanene. Det kan for eksempel være at eleven skal slippe å få den involverte voksne til en muntlig eksamen.

Kommunen må sikre at skoleeier snarest retter opp situasjonen med egnede tiltak dersom en i ledelsen har krenket en elev.

Skoleeier sier i intervjuet at det er viktig med tett kontakt med de involverte (både ledelse og elev), og så må de følge handlingsplanen. Denne er med på å sikre at alle gjør det de skal i slike saker.

Kommunen må sikre at skolen og skoleeier setter inn tiltak som ut fra en faglig standard med rimelighet kan forventes.

I intervjuene med de ansatte kommer det frem at eleven og foresatte er en viktig del av arbeidet når man skal sette inn tiltak som skal være egnede. Videre kommer det frem at de bruker ROA bevisst i skolemiljøsaker. De snakker med hverandre og bruker hverandre som idebanker. I et av intervjuene er det noen som viser til at det står eksempler på tiltak i handlingsplanen, og i flere intervju kommer det frem at tiltak er skreddersøm. I et av intervjuene kommer det frem at elevene skal høres, men at det er også en vurdering til de voksne om hva som er barnets beste på litt lengre sikt som kan være avgjørende for tiltak. Det er ikke alltid det samme som elevens ønske.

I intervju med rektor og skoleeier kommer det frem at det er en tiltaksliste i handlingsplanen, og at skolen har skaffet seg erfaringsbank om hva som kan fungere i ulike saker. Rektor poengterer at det er gjennom å få frem elevstemmen og foreldrestemmen at de beste tiltakene kommer frem. Begge sier det er viktig med jevnlig stoppunkt, og et godt samarbeid med elev og foresatt. I saker som går over lang tid nevner rektor at det er viktig med jevnlig møter selv om det går bra. Dette er ofte til barnets beste.

Kommunen må sikre at skolen og skoleeier dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle tiltaksplikten.

I alle intervjuene kommer det frem at tiltaksplanen ligger på sikker sak, og at det er rektor som gir tilgang. Det ligger en mal i Compilo på tiltaksplanen, og denne blir brukt i skolemiljøsaker. I innsendte saker ser vi at skolen bruker mal som oppfyller lovkravene etter oppl. § 12- 4, tredje ledd.

4.3.2 våre vurderinger og konklusjoner

Uavhengig av hvem som står bak en eventuell krenkelse – enten det gjelder en utrygg situasjon, en ansatt, eller noen i ledelsen – viser praksis at skolen har et tydelig fokus på å tilpasse tiltak i den enkelte sak. Rektor opplyser i intervjuene at hun ikke har erfart saker der en voksen direkte har krenket en elev, men hun har mottatt informasjon om elever som har opplevd voksne som urimelige. I slike tilfeller vurderes tiltak ut fra elevens opplevelse. Statsforvalteren vurderer at kommunen har etablerte rutiner og praksis som ivaretar lovkravet om tiltak når en ansatt krenker en elev. Dersom det oppstår konflikter, uenigheter eller utfordrende relasjoner mellom elever og ansatte, vil vi bemerke at skolen må vurdere om det foreligger en skolemiljøsak etter opplæringsloven § 12-4.

Når det gjelder ledelsen, har skoleeier ikke opplevd behov for tiltak som følge av krenkelser fra ledelsen. Hun viser til handlingsplaner og tett kontakt med involverte parter, noe som gjør at Statsforvalteren vurderer at kommunen har systemer som sikrer at skoleeier setter inn nødvendige tiltak dersom slike situasjoner skulle oppstå.

Skolen og skoleeier setter inn tiltak som ut fra en faglig standard med rimelighet kan forventes. Tiltakene skreddersys med utgangspunkt i elevens og foresattes innspill, og det benyttes både kompetansepakker fra Udir og en «erfaringsbank» med tidligere tiltak. Dokumentasjonen viser at tiltakene er konkrete og tilpasset den aktuelle eleven.

Selv om det ikke alltid fremgår eksplisitt at skolen har gjort en vurdering av barnets beste, ser Statsforvalteren at hensynet til elevens behov og trivsel er ivaretatt. Det anbefales at det i fremtidige saker bør komme tydelig frem at skolen har analysert undersøkelsene og gjort en konkret barnets beste vurdering, for å styrke den faglige kvaliteten i oppfølgingen.

Statsforvalteren vurderer også at kommunen sikrer at skolen og skoleeier dokumenter hva som blir gjort for å oppfylle tiltaksplanen, noe som fører til transparens og kvalitet i arbeidet med skolemiljøsaker.

Det kommer frem i intervjuene at tiltak settes ofte inn relativt rask, også strakstiltak. De ansatte sier at tiltakene tilpasses den enkelte elev, og involverer elevens synspunkter. I dokumentasjonen ser vi at det varierer fra fire til fjorten dager fra rektor får melding til en tiltaksplan er på plass. Vi ser at foresatte, og de elevene som ønsker det, har fått uttalt seg og at dette hensyntas i tiltaksplanen og i evalueringen av den.

Statsforvalteren vurderer at skolen relativt raskt setter inn tiltak når saken er anerkjent som en skolemiljøsak hos rektor, men vi er usikre om elevene får hjelp så raskt saken tilsier det på bakgrunn av brudd på melde- og undersøkelsesplikten, og at foresatte og elever formidler at det har tatt lang tid fra de melder skolen om uttrykt skolemiljø, til de får hjelp. Dette gjør at Statsforvalteren vurderer at kommunen ikke sikrer at skolen snarest retter opp situasjonen med egnede tiltak dersom en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø

Etter tilbakemelding på foreløpig rapport vurderer fortsatt statsforvalteren at kommunen ikke sikrer at skolen snarest retter opp situasjonen med egnede tiltak dersom en elev ikke har det trygt og godt skolemiljø. Vi viser til vurderingene som er gjort under melde og undersøkelsesplikten.

Samlet konkluderer Statsforvalteren med at kommunen ikke sikrer at plikten til å sette inn tiltak blir oppfylt.

5 Våre reaksjoner

5.1 Pålegg om å rette forholdene

Statsforvalteren har funnet at kommunen oppfyller flere krav i regelverket, men ikke på alle områdene som er undersøkt i tilsynet. Vi pålegger dere derfor å rette opp følgende forhold, jf. opplæringsloven § 29-2 første ledd, jf. kommuneloven § 30-4

Tema for tilsynet er kommunens arbeid for å sikre at aktivitetsplikten blir oppfylt

Pålegg: Kommunen skal sikre at plikten til å melde fra i skolemiljøsaker blir oppfylt?

Kommunen skal sikre at alle som arbeider på skolen, oppfyller plikten til å melde fra ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen, jf. opplæringsloven §§ 12-4 og 12-5, jf. kommuneloven §25-1.

Grong kommunen må rette opp et korreksjonspunkter innenfor dette kontrollspørsmålet:

- 1. De som arbeider på skolen, melder til rektor så raskt saken tilsier når de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.*
- 2. De som arbeider på skolen, melder fra til rektor straks når de får mistanke om eller kjennskap til at en elev blir krenket av en som arbeider på skolen.*
- 3. De som arbeider på skolen, melder fra til skoleeier direkte og straks når mistanken eller kjennskapen til at en elev blir krenket fra noen i ledelsen.*
- 4. Skolen og skoleeier dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle plikten til å melde fra i den enkelte saken*

Pålegg: kommunen skal sikre at plikten til å undersøke i skolemiljøsaker blir oppfylt.

Kommunen skal sikre at skolen og skoleeier oppfyller plikten til å undersøke saken ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen, jf. opplæringsloven § 12-4, jf. kommuneloven § 25-1

Dette innebærer at Grong kommune må rette opp to korreksjonspunkter:

Skolen kommunen må sikre at skolen undersøker saken snarest ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.

- 1. Kommunen må sikre at skolen undersøker saken snarest ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.*

2. *Kommunen må sikre at skolen og skoleeier dokumenter hva som blir gjort for å oppfylle undersøkelsesplikten.*

Pålegg: Kommunen skal sikre at plikten til å sette inn tiltak i skolemiljøsaker blir oppfylt

Kommunen skal sikre at skolen og skoleeier ivaretar plikten til å sette inn tiltak slik at elevene får et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §12-4, jf. kommuneloven § 25-1

Dette innebærer at Grong kommune må rette opp ett korreksjonspunkt:

1. *Kommunen må sikre at skolen snarest retter opp situasjonen med gode og egnede tiltak dersom en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.*

5.2 Erklæring og redegjørelse om hvordan pålegg er rettet

Dere skal iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket umiddelbart. Vi vil ikke avslutte tilsynet før dere har rettet. Dere skal erklære at rettingen er gjennomført og redegjøre for hvordan dere har rettet. Dere bør redegjøre for

- hvilke tiltak dere har satt i verk eller planlegger å sette i verk for å rette regelverksbruddet
- hvordan dere planlegger å følge med på at tiltakene blir iverksatt og regelverket blir fulgt
- hvilke interne frister dere har satt for å sikre fremdrift og gjennomføring

Fristen for erklæring og redegjøre for retting er **20.12.2025**.

6 Dere har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Dere kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis dere klager, må dere gjøre det innen tre uker. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til dere, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Dere sender klagen til oss. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med dere, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

I forvaltningsloven § 32 kan dere se hvordan dere skal utforme klagen.

Dere kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningsloven § 42.

Dere er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18

Margit Kristin Kjeldsen

Espen Munkvold